

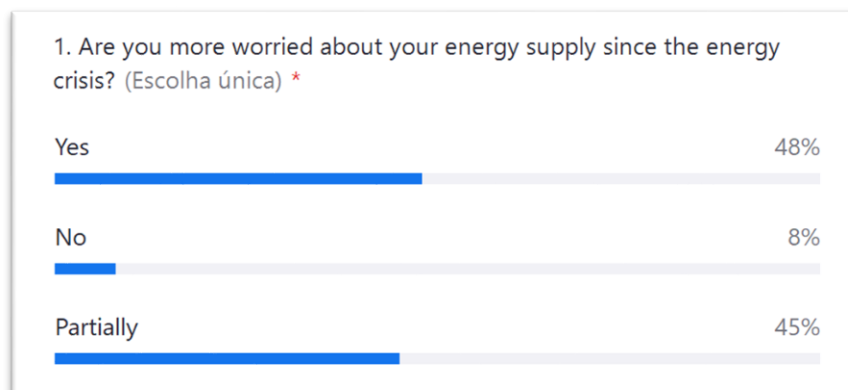
Какво научихме от международната седмица, посветена на енергийната бедност

Действията, насочени към преодоляване на енергийната бедност са жизненоважни – въпреки че достъпната и чиста енергия е една от най-важните цели на устойчивото развитие, близо 3 млрд. души по света нямат достъп до съвременни източници на енергия за готвене, отопление и охлаждане. В края на февруари се проведе второто издание на [Международната седмица за борба с енергийната бедност](#) (IEPAW), която събра различни заинтересовани страни в областта на енергийната бедност.

По време на сесията, посветена на политиката, специалистите обсъдиха как различните държави се справят с глобалната енергийна криза и с енергийната бедност сред населението. Проектът [JUSTEM](#), финансиран от програма LIFE на ЕС, бе представен от неговия координатор **Диана Зюсер**, която модерира кръгла маса с участието на **Мишел Халак** (изпълнителен консултант в Mercados- Aries International), **Карла Седано** (ръководител на отдел „Иновации и бъдеще“ в Instituto de Energías Renovables), **Флоренсия Забалой** (Доцент, Universidad Nacional del Sur), **Марко Перето** (младши експерт в IEECP) и **Христос Турколиас** (специалист по анализ на енергийната политика в CRES, Гърция / проект [ENPOR](#)).

Ето и 10-те извода от сесията:

1. Световната енергийна криза поражда сериозна загриженост за енергийните доставки

Проучване сред участниците в сесията показва, че 92% от тях се тревожат повече за енергийните си доставки откакто има световна енергийна криза. Тъй като политическият контекст застрашава енергийната сигурност във всички страни, притеснението, че няма електричество за готвене, вече не е характерно само за хората с ниски доходи.

2. Понятието за енергийна бедност все още е предмет на тълкуване

Енергийната бедност не означава едно и също нещо за всички, тъй като има различни определения за нея. Христос Турколиас обясни сложните изчисления, които се използват в Гърция, за да се реши дали едно домакинство е енергийно бедно или не. Мишел Халак сравни Франция с Бразилия, за да покаже, че значението на "енергийна бедност" се различава в зависимост от географския регион: "Ако разгледате 5% от домакинствата с най-ниски доходи във Франция, те харчат повече електроенергия, отколкото средното домакинство в Бразилия".

Заклучението? Несъответствието в определението за енергийна бедност оказва влияние върху енергийната политика, като я прави по-малко универсална и повече местна или регионална.

3. Енергийната бедност не е еднаква навсякъде

Докато енергийно бедните семейства в северната част на САЩ се борят да поддържат топлината в домовете си, техните събратя в Мексико може да мечтаят за прохлада. В зависимост от това къде живее човек, енергийната бедност може да се усеща по много различен начин.

Това поражда нужда от адаптиране на политиките на регионално равнище, с поставяне на фокус върху спецификата на населението, сградите и дори климатичните условия - по този начин се появява още едно предизвикателство: не само дефинициите за енергийната бедност са различни, но и последствията от нея.

4. Намаляването на потреблението на енергия невинаги се дължи на ефективност на политиката

Въпреки че потреблението на енергия в много домакинства намалява, Марко Перето е умерен оптимист. В много случаи, обяснява той, намаляването на потреблението на енергия се дължи на това, че семействата вече не могат да плащат за енергията, която нормално са потребявали, и съответно единственият изход е да потребяват по-малко.

5. Неформалните енергийни мрежи скриват енергийно бедните домакинства от статистиката

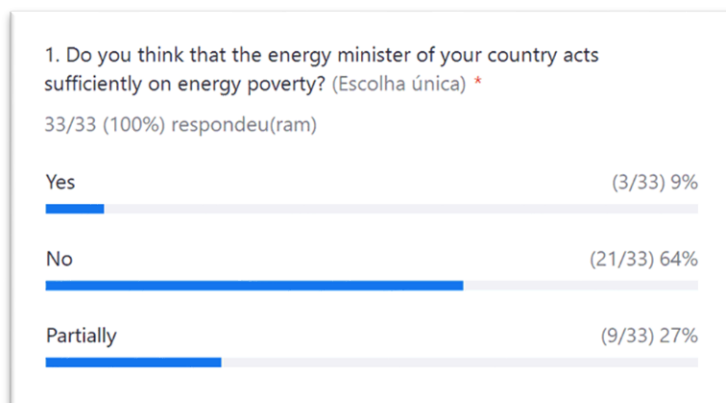
Карла Седано използва примера на Мексико, за да докаже как неформалните енергийни мрежи скриват енергийно бедните домакинства по два начина.

От една страна, домакинствата, които се снабдяват с енергия както от официални, така и от неофициални мрежи, изглеждат "нормални" в официалната статистика, тъй като сметките за енергия не поглъщат значителна част от доходите им. Ако тези семейства обаче трябваше да плащат изцяло за енергията, която консумират, те щяха да живеят в енергийна бедност.

От друга страна, твърде много домакинства зависят от неофициални енергийни доставки, за да имат изобщо достъп до енергия. Те не живеят в енергийна бедност - разполагат с хладилници и печки - но въпреки това не биха могли да си позволят да консумират енергия, ако трябва да я заплащат.

Това е голямо предизвикателство за правителствата. Трябва ли да закрият неофициалните енергийни мрежи, оставяйки стотици семейства без достъп до електроенергия? И ако не, как точно да измерят енергийната бедност в страната си?

6. Правителствата биват призовани да направят повече за борбата с енергийната бедност

Въпреки че признават, че борбата с енергийната бедност е изправена пред сериозни препятствия, повечето участници прехвърлят върху правителствата отговорността за това, че не правят достатъчно. Флоренсия Забалой даде пример с Аржентина, където, въпреки че страната е производител на природен газ, голям брой домакинства нямат достъп до природен газ и са принудени да прибягват до по-скъпи (и не субсидирани) енергийни източници.

7. Намаляването на енергийната бедност при жилищата под наем продължава да бъде проблем

Кое е по-справедливо - наемателите да плащат за саниране на жилище, което не притежават, или наемодателите да плащат за саниране на жилище, в което не живеят? Христос Турколиас предложи схема "петдесет на петдесет", при която наемателите и наемодателите си поделят отговорността за повишаването на енергийната ефективност на наетите жилища. Марко Перето заяви, че 100% финансиране за домакинствата с ниски доходи "може да промени ситуацията".

В крайна сметка всички се съгласиха, че трябва да се намери решение на тази главоблъсканица, тъй като наемателите може да се окажат по-уязвими от енергийна бедност, защото нямат думата при интервенциите или мерките за енергийна ефективност в дома си.

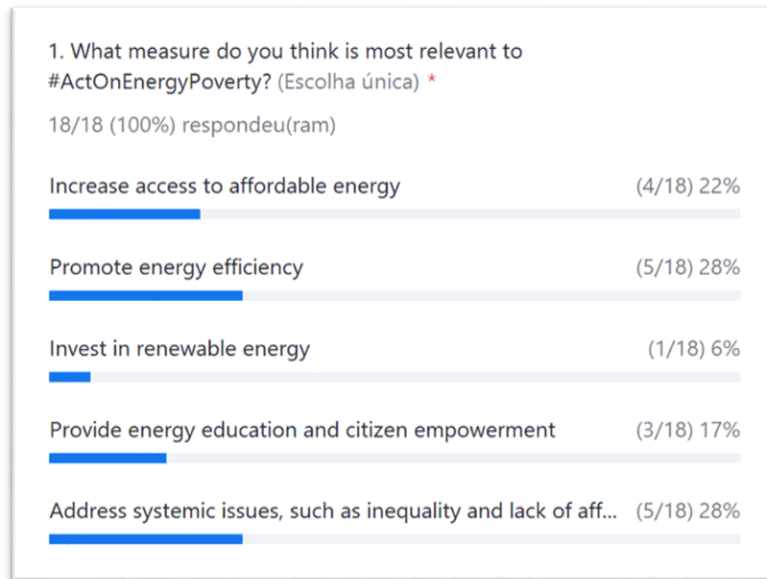
8. Социалните мрежи могат да насърчат предприемането на мерки за енергийна ефективност

Енергийната бедност не е непременно свързана с финансова бедност. Според Марко Перето твърде много собственици на жилища все още не виждат ползите от енергийно ефективното обновяване, въпреки че биха могли да си го позволят. Според него този проблем обикновено е по-лесен за решаване в селските райони и малките общности: достатъчно е един съсед да направи нещо в къщата си, за да се заинтересуват и други; оттам нататък ежедневните разговори и взаимодействия ще помогнат за разпространението на информацията и ще насърчат и други собственици на жилища да направят подобрения на сградите си.

9. Глобалното предаване на знания е от полза за всички

Глобалната енергийна политика е по-скоро утопия; въпреки това Марко Перето се застъпва за междуконтиненталния трансфер на знания. Дискусията в IEPAW доказва, че той е прав: решението, взето от една държава, може да бъде вдъхновение за друга, а понякога проблемите са сходни, въпреки океана (буквално), който ги разделя.

10. Няма едно просто решение на проблема с енергийната бедност

Единични решения, като например само инвестиции във възобновяема енергия, не са достатъчни за справяне с енергийната бедност. Вместо това присъстващите призоваха за разнообразни и по-цялостни мерки, като например насърчаване на енергийната ефективност в националния сграден фонд и решаване на системни проблеми като неравенството и липсата на достъпни жилища. Всъщност социално чувствителните политики като достъпната енергия и овластяването на гражданите бяха посочени с по-голям приоритет пред инвестициите във възобновяеми енергийни източници.

По тази тема Мишел Халак подчерта спешната необходимост интересите на гражданите да бъдат поставени в центъра на енергийните политики. "Никога не съм виждала универсална субсидия, която да е насочена към енергийната бедност", призна тя, като добави, че тези мерки "винаги отговарят на други интереси". "Хората не са основните бенефициенти", добави тя.

В обобщение, световната енергийна криза заплашва да изостри енергийната бедност и да тласне нови общности към уязвимост. Правителствата се призовават да се грижат за своите граждани, да гледат на енергийната бедност отвъд цифрите и да разработват социално чувствителни енергийни политики, които поставят хората на първо място. Необходими са системни промени в търсенето и предлагането на енергия, за да се справим с енергийната бедност в дългосрочен план и да осигурим достъпна и чиста енергия за всички.